

राज्यातील आजी / माजी सैनिकांचे प्रश्न
सोडविण्यासाठी तालुका स्तरावरील
समिती पुर्नगठीत करणेबाबत..

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग,
शासन निर्णय, क्रमांक:- संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.३६३/मासैक
मंत्रालय, मुंबई- ४००३२.
दिनांक : १५ डिसेंबर, २०२५

वाचा:- १) सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक-सैकवि- १०९९/२८८/प्र.क्र.
४०/९९/२८, दिनांक १६ जानेवारी २००९.

२) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र.कार्यशा: २०२५/प्र.क्र.०६/म-८,
दिनांक ०९ एप्रिल, २०२५.

३) विभागीय आयुक्त, छत्रपती संभाजीनगर विभाग यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत
समितीने केलेल्या शिफारशी दिनांक ९ एप्रिल, २०२५.

प्रस्तावना:-

महाराष्ट्राचा अधिवासी असलेल्या आजी / माजी सैनिकांना राज्य शासनामार्फत त्यांच्या
पुनर्वसनासाठी व विविध कल्याणकारी सवलती देण्यासाठी संदर्भीय क्र.१ येथील दिनांक १६
जानेवारी, २००९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये तालुका स्तरावर समिती गठीत करण्यात आली आहे.

२. महसूल व वन विभागामार्फत विविध प्रशासकीय विभागाच्या माध्यमातून क्षेत्रीय स्तरावर
हाताळत येणाऱ्या विविध विषयाच्या अनुषंगाने प्रशासनाच्या विविध स्तरावरील विद्यमान कार्यपद्धती,
योजनांची प्रभावितता, कामकाजातील कार्यक्षमतेचे मुल्यांकन, माहिती व्यवस्थापन प्रणाली इ. चा
सखोल अभ्यास करून सुधारीत उपाययोजना व शिफारशी करण्याकरिता संदर्भीय क्र.२ येथील
दिनांक ०९.०४.२०२५ अन्वये समिती गठीत करण्यात आली होती. त्यानुषंगाने विभागीय आयुक्त
छत्रपती संभाजीनगर विभाग यांच्या अध्यक्षतेखालील गठीत समितीने केलेल्या शिफारशीनुसार
राज्यातील आजी / माजी सैनिकांच्या जमीनीविषयक व इतर अनुषंगीक प्रश्नांचे निराकरण
करण्यासाठी तसेच तालुकास्तरावर समन्वय करण्यासाठी समितीची पुनर्रचना करण्याची बाब
विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राज्यातील आजी / माजी सैनिकांचे प्रश्न सोडविण्यासाठी तालुका स्तरावरील समितीची
पुढीलप्रमाणे पुनर्रचना करण्यात येत आहे.

- १) उपविभागीय महसूल अधिकारी -- अध्यक्ष
- २) गटविकास अधिकारी -- सदस्य
- ३) उप विभागीय पोलीस अधिक्षक पोलीस उपअधीक्षक/सहायक पोलीस आयुक्त -- सदस्य
- ४) उपअधीक्षक, भूमी अभिलेख -- सदस्य
- ५) दोन प्रतिष्ठित नागरिक (जिल्हाधिकारी यांचेद्वारे नामनिर्देशित) -- सदस्य
- ६) दोन माजी सैनिक (जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी यांचेद्वारे नामनिर्देशित) -- सदस्य
- ७) संबंधीत जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी -- सदस्य सचिव

३. जिल्ह्यातील जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकाऱ्यांनी जिल्ह्यातील प्रत्येक तालुका पातळीवरील जिल्ह्यातील आजी / माजी सैनिकांचे विविध प्रश्न / अडचणी सोडविण्यासाठी वरील समितीची बैठक जिल्ह्यातील प्रत्येक तालुका स्तरावर दर सहा महिन्यांनी आयोजित करून त्या बैठकीत घेतलेल्या निर्णयाचा व प्रलंबित प्रकरणावर केलेल्या कार्यवाहीचा अनुपालन अहवाल संचालक, सैनिक कल्याण विभाग, पुणे यांना पाठवावा. संचालक, सैनिक कल्याण विभाग महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी अशा प्राप्त होणाऱ्या अहवालाची छाननी करून त्या अहवालांची एकत्रित माहिती शासनाला अवलोकनार्थ पाठवावी.

४. सदर समितीची कार्यकक्षा खालीलप्रमाणे असेल:-

- १) माजी सैनिकांच्या / विधवांच्या विविध कल्याणकारी योजनांची / प्रशिक्षण कार्यक्रमांच्या प्रगतीचा आढावा घेणे.
- २) राज्य शासनाकडून माजी सैनिक/ विधवांना मिळाणाऱ्या आर्थिक सहाय्यासंदर्भातील विविध समस्यांचे निराकरण करणे.
- ३) माजी सैनिक, शौर्यपदक धारक, त्यांच्या विधवा यांची जमीनीबाबतची प्रकरणे, जमीनीच्या अतिक्रमणाची प्रकरणे त्वरेने निकालात काढण्यासाठी उपाययोजना करणे.
- ४) युध्द विधवा / शौर्यपदक धारक माजी सैनिकांचा सन्मान करणे.
- ५) राज्य शासनाच्या विविध उपक्रमात माजी सैनिकांना सहभागी होण्यास प्रोत्साहित करणे.
- ६) माजी सैनिकांच्या निवृत्तीवेतनाची प्रकरणे त्वरेने निकालात काढणे.
- ७) माजी सैनिक व त्यांचे कुटुंबिय यांच्यावर होणाऱ्या अन्यायाबाबत तात्काळ कार्यवाही करणे.
- ८) सैन्यदलात नविन तरुण भरती होण्याच्या दृष्टीने पोषक वातावरण तयार करणे.

५. समिती सदस्य व माजी सैनिक व वा त्यांचे कुटुंबिय यांना यथास्थिती दूरदृष्ट्या प्रणालीद्वारे (V.C.) उपस्थिती राहण्याची व्यवस्था करण्यात यावी.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२५१२९५१७२९०८९००७ असा आहे. हे शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव,
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव/सचिव,
३. मा.उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन)यांचे सचिव,
४. मा.उपमुख्यमंत्री (न.वि.वि.)यांचे सचिव,

(गणेश पवार)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

५. मा. अध्यक्ष महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव,
६. मा. मंत्री, माजी सैनिकांचे कल्याण यांचे खाजगी सचिव,
७. सर्व मंत्री व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
८. मुख्य सचिवांचे स्वीय सहाय्यक,
९. सर्व अप्पर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव / सचिव,
१०. सचिव (मासैक) यांचे स्विय सहाय्यक,
११. सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
१२. सर्व विभागीय आयुक्त,
१३. सर्व जिल्हाधिकारी,
१४. उप विभागीय पोलीस अधिकारी पोलीस उप अधीक्षक / सहाय्यक पोलीस आयुक्त,
१५. सर्व उपविभागीय महसूल अधिकारी,
१६. सर्व उपअधीक्षक, भूमी अभिलेख,
१७. संचालक, सैनिक कल्याण विभाग, पुणे.
१८. सर्व गटविकास अधिकारी,
१९. सर्व जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी,
२०. दोन प्रतिष्ठित नागरिक (जिल्हाधिकारी यांच्याद्वारे नामनिर्देशित),
२१. दोन माजी सैनिक (जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी यांच्याद्वारे नामनिर्देशित),
२२. सर्व मंत्रालयीन विभाग / मंत्रालयीन विभागाच्या अधिपत्याखालील सर्व विभागीय प्रमुख,
२३. निवडनस्ती (२ प्रती).